

Nr 257.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionsreglering för vissa befattningshavare vid skogsvårdsstyrelserna; given Stockholms slott den 26 april 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 april 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet *fråga om pensionsreglering för vissa befattningshavare vid skogsvårdsstyrelserna* samt anför därvid följande.

Inledning.

I proposition den 1 mars 1946, nr 126, har framlagts förslag till, bland annat, reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för vissa befattningshavare vid skogsvårdsstyrelserna. Frågan om sådan reglering har behandlats av *1944 års skogsvårdsstyrelseutredning*, vilken framlagt förslag i bland annat denna fråga i sitt den 4 december 1945 dagtecknade betänkande

med förslag angående skogsvårdsstyrelserna (SOU 1945: 58). Beträffande den ifrågavarande personalens nuvarande anställnings- och avlöningsförhållanden samt den närmare innebörden av den föreslagna regleringen torde få hänvisas till propositionen, s. 52—93. Här må endast erinras, att löneregleringen föreslås skola omfatta endast ordinarie befattningshavare hos skogsvårdsstyrelserna, varmed förstås innehavare av pensionsberättigande befattningar, att avlöningsförhållandena för andra befattningshavare än de ordinarie alltfört skola bestämmas av vederbörande skogsvårdsstyrelse, i vissa fall dock med tillämpning av utav Kungl. Maj:t fastställda grunder, att de ordinarie befattningarna skola upptagas i av Kungl. Maj:t fastställda personalförteckningar för skogsvårdsstyrelserna samt att innehavarna av dessa befattningar skola vara underkastade ett särskilt av Kungl. Maj:t utfärdat avlöningsreglemente, vars bestämmelser i huvudsak skola motsvara civila avlöningsreglementets allmänna bestämmelser för befattningar tillhörande löneplan A.

I sitt förenämnda betänkande har skogsvårdsstyrelseutredningen även upptagit till behandling frågan om pensionsförhållandena för skogsvårdsstyrelsernas personal. Utredningen har därvid lämnat följande redogörelse för gällande pensionsbestämmelser.

De för pensionsrätt åt befattningshavare hos skogsvårdsstyrelserna gällande bestämmelserna återfinnas i I—III och VII kapitlen i reglementet för statens pensionsanstalt den 31 december 1919 (nr 878). Bestämmelserna ha i huvudsak följande innehåll.

För att befattning hos skogsvårdsstyrelse skall kunna förenas med pensionsrätt för innehavaren fordras, att befattningen av skogsvårdsstyrelsen reglerats med avseende å behörighetsvillkor, den ordning i vilken befattningens innehavare tillsättes och entledigas, tjänstgöringens art och omfattning samt minimiavlöning, att regleringen godkänts av skogsstyrelsen (före skogsstyrelsens tillkomst av domänstyrelsen), att sådan godkänd reglering genomförts beträffande alla de befattningar hos skogsvårdsstyrelsen, som kunna förenas med pensionsrätt enligt anstaltens reglemente och enligt skogsstyrelsens beprövande lämpligen böra regleras, samt att samtliga sålunda reglerade befattningar av skogsvårdsstyrelsen anmälas för erhållande av pensionsrätt.

Tjänstepensionsunderlaget (beloppet av hel tjänstepension för befattningshavaren) utgör regelmässigt $\frac{2}{3}$ av den vid regleringen fastställda minimiårsavlöningen i högsta lönegraden (alla ålderstillägg alltså däri inräknade); pensionsunderlaget får dock icke överstiga 6 000 kronor. Om emellertid det på detta sätt beräknade tjänstepensionsunderlaget skulle bliva så högt, att det anses icke stå i skäligt förhållande till pensionsunderlaget för jämförlig befattning med statligt ordnad pensionering, skall underlaget av pensionsanstalten i erforderlig omfattning minskas.

Familjepensionsunderlaget (beloppet av hel änkepension) utgöres av 300 kronor samt 20 procent av tjänstepensionsunderlaget. Efterlämnar befattningshavare förutom änka även barn eller efterlämnas endast barn, bestämes pensionen efter barnantalet enligt vissa i pensionsreglementet närmare angivna regler.

Pensionsåldern är 65 år för manlig och 60 år för kvinnlig befattningshavare. Dock må vid befattningens reglering, på framställning av skogsvårdsstyrelsen, bestämmas en pensionsålder av 62 år för manlig befattningshavare,

där tjänstgöringens art prövas vara sådan, att den gör dylik nedsättning av pensionsåldern synnerligen önskvärd.

För att hel tjänstepension vid avgång efter uppnådd pensionsålder skall kunna erhållas, fordras av manlig befattningshavare 33 och av kvinnlig 30 tjänstår. Om befattningshavare inträtt i tjänst vid så hög ålder, att det för hel pension erforderliga antalet tjänstår ej kunnat till pensionsåldern intjänas, beräknas såväl tjänste- som familjepension försäkringstekniskt. Detta beräkningssätt medför, särskilt i fråga om tjänstepensionen, i regel en starkare avkortning av pensionsbeloppet än om minskning skulle ske proportionellt mot det antal tjänstår, som fattas i det för hel pension fordrade antalet.

Förutom vid avgång efter uppnådd pensionsålder kan genast börjande tjänstepension erhållas i vissa fall av förtidsavgång på grund av sjukdom eller invaliditet. Jämväl vid förtidsavgång av annan anledning förefinnes viss rätt till pension, men sådan s. k. uppskjuten tjänstepension får lyftas först vid pensionsåldern eller vid dessförinnan inträffad varaktig oförmåga till arbete.

Vid befattningshavares avgång i förtid bevaras även viss familjepensionsrätt.

Befattningshavarens årliga pensionsavgift utgör $3\frac{1}{3}$ procent av tjänstepensionsunderlaget samt för man 18 procent och för kvinna 1 procent av familjepensionsunderlaget. Huvudmannen har att i årsavgift erlägga $3\frac{1}{3}$ procent av tjänstepensionsunderlaget.

Å tjänstepension, avpassad efter underlag som bestämts på grundval av en före den 1 juli 1926 beslutad reglering, utgår s. k. pensionsförhöjning I enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280). Å tjänstepension jämte eventuell pensionsförhöjning utgår dyrtidstillägg enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 275) ävensom kristillägg.

Familjepension utbytes enligt kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 508) mot »ny familjepension», varå utgår procentuellt tillägg enligt samma kungörelse samt kristillägg.

427 befattningar vid skogsvårdsstyrelserna äro för närvarande förenade med pensionsrätt i statens pensionsanstalt. Av dessa äro 398 manliga och 29 kvinnliga. För de 174 länsskogvaktarna hos 15 skogsvårdsstyrelser gäller en pensionsålder av 62 år. För de övriga 10 skogsvårdsstyrelsernas 118 länsskogvaktare är pensionsåldern 65 år. Pensionsrätt för s. k. extra ordinarie eller extra länsskogvaktare har erhållits av 13 skogsvårdsstyrelser med sammanlagt 32 sådana befattningshavare (dessa äro inräknade i de här förut angivna siffrorna).

Skogsvårdsstyrelseutredningen har i pensionsfrågan vidare anfört i huvudsak följande. Skogsvårdsstyrelsernas fasta personal — den ordinarie personalen — borde ha obligatorisk pensionsrätt i statens pensionsanstalt. Sådan rätt borde däremot icke tillkomma extra och tillfällig personal. Möjlighet borde dock alltjämt finnas att bevilja även extra befattningshavare pensionsrätt, om detta i något fall på grund av särskilda omständigheter skulle befinnas skäligt. Statens pensionsanstalts reglemente saknade bestämmelser om pensionering av arbetarpersonal, men 1944 års pensionsutredning, som vore sysselsatt med en revidering av grunderna för anstaltens verksamhet, torde ha att taga ställning till frågan om ett eventuellt införande av dylika bestämmelser. I betraktande härav hade utredningen avhållit sig från att framlägga förslag, om pensionsreglering för vid skogsvårdsstyrelserna anställda arbetare och dessa närstående anställningshavare. Utredningen ansåge, att

det borde få ankomma på varje skogsvårdsstyrelse för sig att besluta, huruvida någon pensionering för arbetare och därmed likställda anställningshavare borde anordnas. Där sådan funnes böra äga rum, borde pensionsstyrelsens frivilliga försäkring eller enskild försäkringsanstalt få anlitas, såvida ej i stället valdes utvägen att först i samband med aktuella pensionsfall fatta beslut om pension. — Om en löneroglering i nära anslutning till civila avlöningsreglementet genomfördes, vore det naturligast, om pensionsbestämmelserna anpassades efter de allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena. Detta skulle emellertid innebära en så genomgripande omgestaltning av pensionsvillkoren, att utredningen med hänsyn till bland annat konsekvenserna icke ansett sig kunna föreslå en sådan reglering. Utredningen hade därför anknutit till de för skogsvårdsstyrelsernas personal för närvarande gällande pensioneringsgrunderna, men betonade, att en pensionsreglering efter sådana mera begränsade linjer endast kunde förordas såsom ett provisorium i avvaktan på den förestående allmänna revisionen av pensionsanstaltens reglemente. Utredningen föresloge, bland annat, att tjänstepensionsunderlagen fastställdes till 60 procent av de enligt lönerogleringsförslaget för vederbörande befattningar avsedda slutlöner på C-ort. Dessutom föresloges att 62 års pensionsålder måtte generellt genomföras för vissa befattningar, i huvudsak avseende den lägre skogsskoleutbildade personalen, samt att antalet tjänstår, som erfordrades för hel tjänstepension, för denna personal fastställdes till 30 i stället för det för närvarande gällande 33.

I de över betänkandet infordrade *remissyttrandena* har i åtskilliga fall — särskilt i skogsvårdsstyrelsernas yttranden — framhållits, att målet för pensionsregleringen borde vara att ernå överensstämmelse med de för statstjänstemännen gällande allmänna pensionsreglementena. En lösning av pensionsfrågan i enlighet med de sakkunnigas förslag borde därför genomföras endast såsom ett provisorium och under förutsättning, att överensstämmelsen med de allmänna pensionsreglementena icke skulle anses möjlig att åstadkomma för närvarande.

Sedan Kungl. Maj:t i den förenämnda propositionen nr 126 framlagt förslag till ändring av anställnings- och avlöningsförhållandena för skogsvårdsstyrelsernas personal i anslutning till de för statliga befattningshavare gällande bestämmelserna, uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 15 mars 1946 åt *statens pensionsanstalt* att inkomma med förslag till de pensionsbestämmelser, som kunde befinnas påkallade vid ett genomförande av nämnda förslag beträffande anställnings- och avlöningsförhållandena. Till åttlydnad härav har pensionsanstalten med skrivelse den 5 april 1946 överlämnat förslag till erforderliga författningsbestämmelser. Över pensionsanstaltens förslag ha därefter infordrade utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *skogstyrelsen*.

Allmänna grunder för pensionsregleringen.

Det av *statens pensionsanstalt* framlagda förslaget till pensionsreglering för skogsvårdsstyrelsernas personal utgår från att pensionsbestämmelserna — liksom de föreslagna avlöningsbestämmelserna — skola ansluta sig till de för statstjänstemännen gällande. Då avsikten emellertid är, att pensioneringen alltjämt skall omhänderhavas av pensionsanstalten, har anstalten ansett det ligga närmast till hands att — på sätt tidigare skett i fråga om lärarpersonalen vid statsunderstödda sinnesslöanstalter — inordna personalen under folkskolans tjänste- och familjepensionsreglementen, som äro anpassade efter allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena. Pensionsanstalten har därvid ansett hinder icke möta, att tillämpningen av folkskolans pensionsreglementen på skogsvårdsstyrelsepersonalen får avse reglementenas för ordinarie befattningshavare gällande bestämmelser.

Vad härefter angår frågan om pensioneringens omfattning har statens pensionsanstalt erinrat om det i propositionen nr 126 gjorda uttalandet, att efter löneregleringens genomförande beteckningen ordinarie befattningshavare hos skogsvårdsstyrelse borde användas om innehavare av pensionsberättigande befattningar. Pensionsanstalten har icke ansett sig kunna biträda ett av skogsvårdsstyrelseutredningen framställt förslag om bibehållande av den hittillsvarande möjligheten enligt pensionsanstaltens reglemente att tillerkänna extra befattningshavare pensionsrätt. Om emellertid under den närmaste tiden skulle uppkomma behov av pensionsrätt för någon enstaka nu anställd dylik befattningshavare, skulle enligt pensionsanstaltens mening sådant behov möjligen kunna tillgodoses genom att i anstaltens reglemente infördes ett särskilt övergångsstadgande med syfte att bereda möjlighet att för befattningshavaren förvärva pensionsrätt enligt nu gällande grunder.

De av statens pensionsanstalt sålunda föreslagna allmänna grunderna för pensioneringen av skogsvårdsstyrelsernas personal ha i stort sett lämnats utan erinran av *skogsstyrelsen* och *statskontoret*. Sistnämnda ämbetsverk har dock avstyrkt förslaget om ett särskilt övergångsstadgande till pensionsanstaltens reglemente för att kunna bereda pensionsrätt åt vissa extra befattningshavare.

I likhet med myndigheterna anser jag mig böra tillstyrka, att en pen-^{Departements-} pensionsreglering för skogsvårdsstyrelsernas personal genomföres samtidigt med den föreslagna löneregleringen. Då pensioneringen alltjämt förutsattes skola handhavas av statens pensionsanstalt, kunde det ligga närmast till hands att i avvaktan på resultatet av den åt 1944 års pensionsutredning anförtrodda revisionen av pensionsanstaltens reglemente begränsa sig till vissa höjningar av nu gällande pensionsunderlag. Med hänsyn till att personalens avlöningsvillkor avses skola anpassas efter de statliga avlöningsreglementena, synes emellertid hinder icke behöva möta för en motsvarande anpassning av pensionsvillkoren. Detta torde för närvarande lämpligast böra ske genom en anknytning till folkskolans pensionsreglementen, vilkas till-

lämpning ankommer på statens pensionsanstalt. Denna anordning bör dock vara ett provisorium i avvaktan på de omläggningar av pensionsanstaltens pensioneringsverksamhet, som kunna föranledas av 1944 års pensionsutrednings arbete.

I fråga om pensioneringens omfattning är jag av den uppfattningen, att pensionsrätt bör tillkomma allenast de ordinarie befattningshavarna vid skogsvårdsstyrelserna d. v. s. tjänstemän, vilka komma att upptagas å personalförteckning, som fastställs av Kungl. Maj:t. Jag kan sålunda icke förorda förslaget om pensionsrätt åt vissa extra befattningshavare vid skogsvårdsstyrelserna. Beträffande arbetarpersonalen synes böra avvaktas förslag från pensionsutredningens sida, innan någon statlig reglering av pensionsrätten genomföres. Uppkommer dessförinnan i något enstaka fall behov av pension, torde frågan härom böra underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut i fråga om pensionsregleringens huvudgrunder, utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet att gälla från och med den 1 juli 1946.

Pensionsålder.

För närvarande är pensionsåldern 65 år för manlig och 60 år för kvinnlig befattningshavare vid skogsvårdsstyrelse. Dock må, på framställning av vederbörande skogsvårdsstyrelse, vid viss befattnings reglerande bestämmas en pensionsålder av 62 år för manlig innehavare av befattningen. Förutsättningen härför är, att tjänstgöringens art prövas vara sådan, att den gör en dylik nedsättning av pensionsåldern synnerligen önskvärd. 62 års pensionsålder gäller för närvarande — enligt uppgift av skogsvårdsstyrelseutredningen — för 174 länsskogvaktare hos 15 skogsvårdsstyrelser. För övriga skogsvårdsstyrelsernas länsskogvaktare liksom för samtliga skogsvårdsstyrelsernas andra manliga befattningshavare är pensionsåldern 65 år.

Skogsvårdsstyrelseutredningen har föreslagit den ändringen av bestämmelserna om pensionsålder, att 62 års pensionsålder skulle bli generellt gällande för fyra olika befattningar, av vilka tre återfinnas i propositionen nr 126 med benämningarna förste distriktsskogsmästare, distriktsskogsmästare och biträdande distriktsskogsmästare under det att den fjärde icke medtagits i Kungl. Maj:ts förslag.

Statens pensionsanstalt har i denna fråga anfört följande.

Skogsvårdsstyrelseutredningen har förordat 62 års pensionsålder för skogstekniska konsulenter, förste skogsvårdskonsulenter, skogsvårdskonsulenter och biträdande skogsvårdskonsulenter. Utredningen har emellertid i sitt förslag till pensionsreglering ansett sig böra anknyta till de nu gällande pensioneringsgrunderna, ehuru utredningen vid det av densamma förordade löne-regleringsalternativet funnit en anpassning till allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena naturligast. Då en sådan anpassning nu skall komma till stånd, bör till en början tagas under övervägande lämpligheten av att bringa pensionsåldrarna för skogsvårdsstyrelsernas befattningshavare i överensstäm-

melse med vad som enligt allmänna tjänstepensionsreglementet gäller för närmast jämförliga befattningar inom statsförvaltningen och då särskilt inom domänverket.

Vad först angår kontorspersonalen, vilken utgöres av kontors- och kanslibiträden samt kansliskrivare och kassörer, synes pensionsåldern i överensstämmelse med vad enligt allmänna tjänstepensionsreglementet gäller för sådana befattningar vid domänverket eller allmänna civiltjänstverken böra bestämmas till 60 år för kontors- och kanslibiträden (lönegrad Sa 4 respektive Sa 7), 63 år för kansliskrivare (lönegrad Sa 11) samt 65 år för kassörer (lönegrad Sa 14, Sa 16 eller Sa 17).

Skogsvårdsstyrelsernas övriga befattningshavare torde i nu förevarande avseende närmast kunna jämföras

biträdande distriktsskogsmästare (lönegrad Sa 8) med biträdande kronojägare (lönegrad A 7),

distriktsskogsmästare (lönegrad Sa 12) med kronojägare (lönegrad A 9, A 10 eller A 12),

förste distriktsskogsmästare (lönegrad Sa 15) med kronojägare (lönegrad A 12) och i viss mån med yrkeslärare vid skogsskola (lönegrad A 13 eller A 15),

assistent (lönegrad Sa 20) med biträdande jägmästare (lönegrad A 20),

förste assistent (lönegrad Sa 22) med biträdande jägmästare (lönegrad A 22),

skogsteknisk ledare (lönegrad Sa 24) med dikningsledare eller skogstaxator (lönegrad A 24),

biträdande länsjägmästare och distriktsjägmästare (lönegrad Sa 26) med jägmästare (lönegrad A 26) samt

länsjägmästare (lönegrad Sa 27, Sa 29 eller Sa 30) med överjägmästare (lönegrad A 29).

För domänverkets förenämnda personal gäller som pensionsålder 60 år för biträdande kronojägare, kronojägare och biträdande jägmästare, 65 år för yrkeslärare och 63 år för övriga befattningshavare. Ett införande av dessa pensionsåldrar för skogsvårdsstyrelsernas befattningshavare skulle för assistenter och vissa läns-skogsvaktare innebära en nedsättning av pensionsåldern med 5 år samt för övriga befattningshavare med 2 år. Med hänsyn till att skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter till övervägande del består av upplysnings- och undervisningsverksamhet till befämjande av en tillfredsställande skötsel av skogen på enskild hand samt biträdesverksamhet för planläggning och utförande av olika skogsvårds- och skogshushållningsåtgärder synes en allmän och så långt gående nedsättning av pensionsåldrarna knappast motiverad. I betraktande av den för avsevärd tid framåt emottedda uttunnningen av befolkningens produktiva åldersklasser framstår det också såsom mindre tilltalande att föreslå en mera genomgripande sänkning av pensionsåldrarna. Den omständigheten att utredning pågår i fråga om den av statens pensionsanstalt omhändertagna pensioneringen synes överhuvud taget utgöra anledning till återhållsamhet i förevarande avseende.

Med hänsyn till vad här ovan anförts har pensionsanstalten ansett sig böra föreslå, att pensionsåldern 65 år bibehålles för skogsteknisk ledare, distriktsjägmästare, biträdande länsjägmästare och länsjägmästare samt att pensionsåldern bestämmas till 63 år för distriktsskogsmästare. I fråga om assistent, förste assistent och förste distriktsskogsmästare synes valet böra stå mellan 65 och 63 år samt i fråga om biträdande distriktsskogsmästare mellan 63 och 60 år. I betraktande av de arbetsuppgifter, som avses skola tillkomma förste distriktsskogsmästare, synes pensionsåldern för dessa befattningshavare böra bestämmas till 65 år. Med hänsyn härtill torde samma pensionsålder lämpligen böra fastställas även för assistent och förste assistent. Biträdande

distriktsskogsmästare torde kunna antagas i regel komma att pensioneras såsom distriktsskogsmästare. Vid sådant förhållande synes tillräcklig anledning icke föreligga att för dem bestämma lägre pensionsålder än 63 år.

Därest tillräckliga skäl icke skulle anses föreligga för den åtskillnad mellan domänverkets och skogsvårdsstyrelsernas skogliga personal, som ett genomförande av det här framlagda förslaget skulle innebära, torde pensionsåldern böra sättas till 63 år för skogsteknisk ledare, distriktsjägmästare, biträdande länsjägmästare och länsjägmästare samt 60 år för övriga befattningshavare.

I fråga om pensionsåldrarna föreslog skogsvårdsstyrelseutredningen såsom förut angivits endast ändring beträffande länsskogvaktarna. I utredningens förslag till ändringar i reglementet för statens pensionsanstalt upptogs bland andra ett övergångsstadgande, innebärande att de tre äldsta årgångarna länsskogvaktare med för närvarande 65 års pensionsålder skulle få bibehålla sagda pensionsålder och att pensionsåldern för de tre årgångarna närmast därefter skulle successivt sänkas till 62 år. I nära anslutning härtill vill pensionsanstalten, vars förslag för denna befattningshavargrupp upptager pensionsåldern 63 år, förorda en övergångsbestämmelse, enligt vilken sänkningen av pensionsåldern icke kommer att gälla de tre äldsta årgångarna befattningshavare och pensionsåldern för de två årgångarna närmast därefter successivt sänkes till 63 år.

En ledamot av statens pensionsanstalts styrelse har i denna fråga anmält avvikande mening och för egen del uttalat följande.

Då de arbetsuppgifter, som skulle komma att åvila skogsvårdsstyrelsernas skogliga personal, i stort sett torde vara jämförbara med dem, som ankomma på motsvarande personal inom domänverket, finner jag det i nuvarande läge icke vara motiverat, att avväga pensionsåldrarna för den förra personalen efter andra grunder än dem, som varit avgörande för bestämmandet av pensionsåldrarna för den senare. Med anpassning till vad som i förevarande hänseende gäller för domänverkets motsvarande befattningshavare får jag alltså förorda, att för biträdande distriktsskogsmästare, distriktsskogsmästare, förste distriktsskogsmästare, assistent och förste assistent bestämmas en pensionsålder av 60 år samt för skogsvårdsstyrelsens övriga skogliga befattningshavare en pensionsålder av 63 år. Övergångsbestämmelser av den innebörd pensionsanstalten i särskilt alternativ angivit torde härvid böra utfärdas.

Såväl *statskontoret* som *skogsstyrelsen* har anslutit sig till det förslag, som framförts av reservanten inom statens pensionsanstalts styrelse. Skogsstyrelsen har därvid bland annat anfört följande.

Vad pensionsanstalten uttalat beträffande skogsvårdsstyrelsepersonalens arbetsuppgifter jämförda med dem, som åvila domänverkets personal, kan enligt skogsstyrelsens mening icke anföras såsom motiv för ett bibehållande av en högre pensionsålder för skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän än vad som gäller inom domänverket. Av flera skäl torde tjänstgöring hos skogsvårdsstyrelse vara fysiskt minst lika krävande som hos domänverket. Det kan härvid framhållas, att tjänstgöringsområdena för befattningshavare vid skogsvårdsstyrelserna ofta äro uppdelade på ett stort antal ägare, varför arbetena för skogsvårdsstyrelsepersonal icke i samma utsträckning som för domänverkets tjänstemän kunna koncentreras till varandra närliggande platser. Visserligen består, såsom pensionsanstalten framhållit, skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter till betydande del av upplysnings- och undervisningsverksam-

het, men denna verksamhet bedrivs huvudsakligen vid förrättningar ute i skogarna.

Under hänvisning till det anförda får skogsstyrelsen förorda, att pensionsåldern bestämmas för biträdande distriktsskogsmästare, distriktsskogsmästare och förste distriktsskogsmästare samt för assistent och förste assistent till 60 år och för skogsvårdsstyrelsernas övriga skogliga befattningshavare till 63 år.

Skulle skogsstyrelsens nu framlagda förslag rörande pensionsåldern godtagas, kommer detta att för länsskogvaktarna vid inemot halva antalet skogsvårdsstyrelser innebära en sänkning av pensionsåldern från 65 till 60 år. Detta skulle för nämnda befattningshavare medföra en begränsning av möjligheterna att intjäna för hel pension erforderligt antal tjänstår, även om i enlighet med pensionsanstaltens förslag, ifrågavarande antal tjänstår skulle minskas från 33 till 30. Vid ett bifall till skogsstyrelsens förslag i fråga om pensionsåldern kan med hänsyn till nu nämnda förhållande ifrågasättas, huruvida icke för sådana befattningshavare, vilkas pensionsålder sänkes från 65 till 60 år, en övergångsbestämmelse borde införas, enligt vilken vid beräkning av tjänstår för pension dessa skulle ökas med 2 år, utöver vad som eljest följer av reglementets bestämmelser.

För skogsvårdsstyrelsernas skogliga personal gäller för närvarande en pensionsålder, som betydligt överstiger pensionsåldern för motsvarande personal inom domänverket. För den högre skogliga personalen utgör skillnaden två år, för den lägre är den fem år, dock med undantag för ungefär hälften av antalet länsskogvaktare, för vilken skillnaden är två år. Vid den anpassning till de moderna statliga systemen, som för skogsvårdsstyrelsepersonalens del nu skall verkställas beträffande såväl löner som pensioner, vore det från principiella synpunkter mest tillfredsställande att även i fråga om pensionsålder genomföra samma bestämmelser, som gälla för närmast motsvarande statliga personal, i detta fall den skogliga personalen inom domänverket. Detta har ock föreslagits av en reservant inom statens pensionsanstalts styrelse samt av statskontoret och skogsstyrelsen. Majoriteten av pensionsanstaltens styrelse har däremot ansett starka praktiska skäl tala mot en så allmän och avsevärd nedsättning, varom här vore fråga, varför den ansett sig böra föreslå den nuvarande pensionsålderns bibehållande, dock med det undantaget att för distriktsskogsmästarna och biträdande distriktsskogsmästarna (de nuvarande länsskogvaktarna och biträdande länsskogvaktarna) föreslås en pensionsålder av 63 år utan möjlighet till avvikelser i särskilda fall. Som skäl mot den ifrågasatta allmänna nedsättningen har i pensionsanstaltens förslag angivits dels att arbetsuppgifterna knappast syntes motivera en så allmän och långt gående nedsättning, dels att en genomgripande sänkning icke vore så tilltalande med hänsyn till den för avsevärd tid framåt emottedda uttunnningen av befolkningens produktiva åldersklasser, dels ock att återhållsamhet i förevarande hänseende vore motiverad med hänsyn till den pågående utredningen om den av statens pensionsanstalt omhändertagna pensioneringen. Skogsstyrelsen har förklarat sig icke kunna anse, att arbetsuppgifternas art skulle tala mot en allmän sänkning av pensionsåldern.

Med hänsyn till den föreslagna pensionsregleringens provisoriska karak-

*Departements-
chefen.*

tär anser jag övertvägande skäl tala för att någon mera genomgripande ändring beträffande pensionsåldrarna icke nu vidtages. Jag biträder sålunda statens pensionsanstalts förslag i denna del, dock med den ändringen att förste distriktsskogsmästare får samma pensionsålder som distriktsskogsmästare och biträdande distriktsskogsmästare. Vad statens pensionsanstalt föreslagit i fråga om övergången till 63 års pensionsålder kan jag biträda.

Pensionsunderlag och pensionsavdrag.

I folkskolans pensionsreglementen ha tjänste- och familjepensionsunderlagen och tjänste- och familjepensionsavdragen för ordinarie befattningshavare fastställts till samma belopp, som enligt allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena gälla för tjänsteman i motsvarande lönegrad av löneplan A, dock med den avvikelser i fråga om pensionsunderlagen, att för kvinnlig befattningshavare tjänstepensionsunderlaget utgöres av det underlag, som enligt allmänna tjänstepensionsreglementet är fastställt för lönegraden närmast under den, till vilken befattningshavaren i avlöningshänseende är hänförd. Denna skillnad mellan allmänna tjänstepensionsreglementet och folkskolans tjänstepensionsreglemente har tillkommit därför att enligt folkskolans avlöningsreglemente kvinnlig lärare icke äger placeras i högsta löneklassen av den lönegrad hon tillhör, medan denna inskränkning icke är föreskriven för kvinnlig befattningshavare tillhörande civila eller militära avlöningsreglementet.

*Departements-
chefen.*

Enligt löneregleringsförslaget i propositionen nr 126 har förutsatts, att skogsvårdsstyrelsepersonalens avlöningsförhållanden i huvudsak skola regleras i överensstämmelse med civila avlöningsreglementets regler. Någon inskränkning i kvinnlig befattningshavares rätt att uppnå högsta löneklassen har icke ifrågasatts. Med hänsyn härtill torde den i folkskolans tjänstepensionsreglemente intagna särbestämmelsen i fråga om kvinnlig befattningshavares tjänstepensionsunderlag icke böra göras tillämplig beträffande kvinnliga befattningshavare vid skogsvårdsstyrelserna.

Jag förordar därför, att pensionsunderlagen och pensionsavdragen för befattningshavarna vid skogsvårdsstyrelserna fastställas till de belopp, som skulle gälla, därest nämnda befattningshavare varit tjänstemän å löneplan A och tillhört lönegrad betecknad med samma nummer som deras lönegrad vid skogsvårdsstyrelserna.

Huvudmansavgifter efter pensionsregleringens genomförande.

Statens pensionsanstalt har i sin skrivelse upptagit förevarande spörsmål till behandling och därvid anfört följande.

Enligt reglementet för statens pensionsanstalt erlägger skogsvårdsstyrelse viss huvudmansavgift till pensionsanstalten för befattningshavarnas tjänstepensionering. Folkskolans tjänstepensionsreglemente innehåller icke några

bestämmelser om dylik avgift. Beträffande sådana befattningshavare vid statsunderstödda skolor för bildbara sinnesslöa, varå sistnämnda reglemente enligt särskild kungörelse äger tillämpning, gäller emellertid — i stället för tidigare stadgande om huvudmansavgift — en bestämmelse om att vid utbetalning av statsbidrag till befattningshavarnas avlöning skall innehållas ett belopp motsvarande dubbla tjänstepensionsavdraget. Samma anordning gäller i fråga om lärare vid högre kommunala skolor, till vilkas avlöning i likhet med vad fallet är med befattningshavare vid sinnesslöskolorna statsbidrag utgår med 75 %. Beträffande skogsvårdsstyrelserna skulle emellertid statsbidrag utgå med belopp motsvarande hela avlöningen. Vid sådant förhållande synes den tidigare huvudmansavgiften kunna här helt slopas, detta i likhet med vad som skett i fråga om befattningshavare vid vissa sjukvårdsanstalter, skolhem och arbetsstugor, som inordnats under folkskolans tjänstepensionsreglemente.

I yttrandena har icke framförts någon erinran mot vad pensionsanstalten sålunda uttalat.

Även om med den i lönerегleringspropositionen förordade anordningen *Departements-* beträffande anslagen till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet det formellt icke *chefen.* kan sägas, att statsbidrag kommer att utgå med belopp motsvarande hela avlöningen till skogsvårdsstyrelsernas ordinarie befattningshavare, kommer detta dock i verkligheten att bli va fallet. Med hänsyn härtill kan jag biträda pensionsanstaltens åsikt, att skogsvårdsstyrelserna efter pensionsregleringens genomförande icke böra vara skyldiga att erlægga huvudmansavgifter.

Vissa specialfrågor.

Statens pensionsanstalt har i sitt förslag även berört ett par specialfrågor i fråga om tjänstårsberäkning och avgiftsbetalning m. m. och därom anført i huvudsak följande.

Några befattningshavare, för vilka statens pensionsanstalt med stöd av § 6 reglementet för anstalten medgivit rätt till tjänstårsberäkning, hava befriats från att erlægga å dem belöpande andel i engångsavgiften för den tillgodoräknade tiden. Deras pensionsrätt är till följd härav enligt § 9 mom. 2 reducerad. Beträffande här avsedd tid synes böra avdragas $\frac{1}{3}$ av tiden vid tjänstårsberäkning för pension enligt folkskolans tjänstepensionsreglemente, om befrielsen gällt engångsavgift för tjänstepension, samt hela tiden vid tjänstårsberäkning för pension enligt folkskolans familjepensionsreglemente, om befrielsen gällt engångsavgift för familjepension.

I fråga om befattningshavare, för vilken tjänstårsberäkning mot engångsavgift medgivits men som icke erhållit befrielse från att erlægga sin andel i engångsavgiften, äger huvudmannen att genom löneavdrag uttaga ersättning för den av huvudmannen i sådant fall förskotterade avgiftsandelen. De nya pensionsbestämmelserna avses icke skola medföra någon ändring härutinnan.

I fråga om rätten att bibehålla vissa familjepensionsförmåner har pensionsanstalten anført följande.

Enligt bestämmelserna i reglementet för statens pensionsanstalt är änka berättigad till familjepension även om äktenskapet ingåtts inom 5 år efter

det befattningshavaren fyllt 60 år och är barn berättigat till familjepension till 21 års ålder. Dessa förmåner synas i likhet med vad som skett beträffande folkskolans lärare böra bibehållas i fråga om befattningshavare, som omedelbart före de nya bestämmelsernas ikraftträdande innehar med pensionsrätt i statens pensionsanstalt förenad befattning.

Vidare har statens pensionsanstalt uttalat, att befattningshavare, som icke blir underkastad de nya avlöningsbestämmelserna, bör bibehållas vid pensionsrätt enligt reglementet för statens pensionsanstalt. Huvudmansavgift för sådan befattningshavare bör emellertid enligt pensionsanstaltens mening ej utgå för tid efter den nu förevarande pensionsregleringen ikraftträdande.

*Departements-
chefen.*

De av statens pensionsanstalt sålunda gjorda uttalandena föranleda ingen erinran från min sida.

Hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att bemyndiga Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat meddela *dels* pensionsbestämmelser för vissa befattningshavare hos skogs-vårdsstyrelserna, att tillämpas från och med den 1 juli 1946, *dels ock* i anslutning därtill erforderliga övergångsbestämmelser.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Bucht.